

08.12.2021

Asia/26

§ 408

Valtuutettu Hannu Oskalan aloite kulttuurilaitosrahaston perustamisesta Helsingille

HEL 2021-002234 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Pipsa Kotamäki, rahoitussihteeri, puhelin: 31036125
pipsa.kotamaki(a)hel.fi
Tuomo Mäkinen, rahoituspäällikkö, puhelin: 31036321
tuomo.makinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukiello, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Hannu Oskala ja 20 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää mahdollisuutta perustaa kulttuurilaitosrahasto lainojen myöntämiseksi kulttuuritoimijoille, tai vaihtoehtoisesti la-ventaa urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston lainanmyöntöperiaatteita kattamaan myös kulttuuritoimijoiden hankkeet.

Aloitteen tavoitteena on pyrkimys parantaa kulttuuritoimijoiden rahoitusasemaa tarjoamalla toimijoille edullista lainaa.

Taustaa

Kaupungilla on kaksi kirjanpidollista rahastoa, joihin on rahastoitu varoja lainojen myöntämiseksi; asuntotuotantorahasto, josta myönnetään lainoja kaupungin omaan ARA-säänneltyyn asuntotuotantoon (Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ja Helsingin Asumisoikeus Oy:n hankkeet), sekä aloitteessa esimerkkinä mainittu urheilu- ja ulkoilulaitosrahasto (Uuv-rahasto), josta myönnetään lainoja nimensä mukaisesti koh-teisiin. Lisäksi kaupunki myöntää antolainoja vuosittain erikseen varatavista talousarviomäärärahoista, esimerkiksi tytäryhteisöillensä.

Uuv-rahasto on perustettu kaupunginvaltuuston päätöksellä 1.11.1972, 632 §. Rahaston perustamisen taustalla olivat ao. aikakauden hallinnollisen kirjanpidon säännöksistä juontuneet talousarvioprosessin haasteet riittävien määrärahojen varaamiseksi kasvavassa kaupungissa mm. asumalähiöiden uimahallien ja kuntourheilutilojen rakentamiseen.

Perusteena rahaston perustamiselle nähtiin aikanaan urheilu- ja ulkolaitosten lähivuosien rakentamishjelmassa olleet mm. Oulunkylän urheilupuiston tekojääradan ja Myllypuron urheilupuiston rakennustyöt, uimahallien rakentaminen eri kaupunginosiin sekä jäähallin lisärakennuksen rakennustyöt. Rahaston nähtiin antavan kaupungille valmiuksia myös suhdannepoliittiseen säätelyyn; Uuv-rahaston alkupääomaksi siirrettiin vuoden 1969 työllisyysmäärärahoista säästynyt erä. Edellä mainitut rakentuvien kaupunginosien suuret investoinnit toteutettiin kaupunkikonsernin omina hankkeina.

Uuv-rahaston varoja on käytetty kaupunkikonsernin omien hankkeiden lainoittamisen lisäksi yleishyödyllisille yhteisöille myönnettäviin lainoihin. Uuv-rahaston säännöt ja toimintaperiaatteet ovat säilyneet olennaisilta osin muuttumattomina rahaston perustamisesta lähtien.

Enin osa Uuv-rahaston lainapääomista on kohdistunut kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden suuriin urheilulaitoshankkeisiin kuten uimahallien rakentamiseen ja peruskorjaamiseen, viimeisimpänä Olympiastadionin peruskorjaukseen. Kaupunkikonsernin urheilulaitoksille on myönnetty yksittäisiä lainoja myös talousarviovaroista, ja eräissä tapauksissa on käytetty lisäksi kaupungin myöntämiä takauksia.

Konsernin ulkopuolisille tahoille rahastosta myönnettyt lainat ovat olleet pääosin pieniä. Vaikka lainaustoiminta on pitkän historiansa myötä jo vakiintunutta, uusia lainoituskelpoisia hankkeita on kaupungin liikuntapalvelujen ja hakijoiden yhteisen läpikäynnin pohjalta syntynyt vuosittain vain varsin rajallinen määrä. Kuluvana vuonna uusia lainoja ko. kohderyhmälle on myönnetty viisi kappaletta. Lainan myöntämistä edeltää useassa tapauksessa kaupungin tontin vuokraaminen toimijalle. Hakijan talouden kantokyky myös lainanlyhennysten osalta tulee alustavasti arvioitavaksi tällöin jo tässä vaiheessa.

Konsernin ulkopuolisissa hankkeissa on noudatettu periaatetta, jonka mukaisesti kaupungin lainan osuus on ollut enintään 40 % hankkeen kustannuksista, muun rahoituksen koostuessa omasta pääomasta, mahdollisista ulkopuolisista avustuksista sekä rahalaitoslainasta. Kaupungin rahastolainan rooli on muuta rahoitusta täydentävä. Loppuosa (60 %) investoinnin kustannuksista jää hakijan rahoitettavaksi, käytän-

nössä omarahoituksella, mahdollisilla valtion avustuksilla ja rahalaitoslainalla.

Ulkoisissa hankkeissa tyypillisin rahoitettava kohde on ollut urheiluseuran keinonurmihanke, jossa kaupungin lainoittama osuus hankkeen kustannuksista on jäänyt pääsääntöisesti alle 100 000 euron. Lisäksi rahastosta on rahoitettu mm. kevytrakenteisia palloiluhalleja.

Markkinakorkoja seuraavalla Suomen Pankin peruskorkosidonnaisella Uuv-lainalla osarahoitetut konsernin ulkopuoliset hankkeet ovat suurelta osin olleet seuravetoisia. Ao. urheiluseurojen toiminta on vakiintunutta ja rahastosta rahoitettaville investointikohteille on jo valmis käyttäjäkunta. Seurat ovat pääsääntöisesti myös kaupungin toiminta-avustuksen piirissä, mikä parantaa lainojen takaisinmaksuedellytyksiä ja vähentää kaupungin luottoriskiä. Jokaisen hankkeen kohdalla on liikuntapalveluissa kuitenkin aina tapauskohtaisesti arvioitava, että lainaa hakevan tahon talous kestää hankkeesta aiheutuvat lainanhoitokulut, ja että lainan takaisinmaksu on mahdollista esitetyn investoinnin pitoaika huomioiden.

Lainarahoituksen tarkoituksena ei ole ollut lainanhakijoiden tase-aseman parantaminen (varallisuuden siirto toimijoille). Kaupungin osarahoituksella on pyritty edistämään esitettyjen kaupunkilaisia palveluvien investointien toteuttamista (kokonaisrahoituksen järjestymistä), ja käyttäjille näkyvien kustannusten pitämistä kohtuullisena. Uuv-rahaston varoista myönnettävät tällä hetkellä matalakorkoiset peruskorkopohjaiset lainat ovat olleet yksi keino tukea urheiluseuroja ja muita alan toimijoita olosuhdetyössä.

Myös kulttuurin hankkeita on rahoitettu kaupungin lainalla. Kulttuurilaitoksille on yksittäisten investointien kohdalla varattu talousarviossa lainamääräraha tai annettu kaupungin omavelkainen lainatakaus. Lainatakaukset on myönnetty ko. laitosten hallussa olevien rakennusten peruskorjaamiseen. Talousarviolainaa on Uuv-lainaa vastaavin ehdoin viimeksi myönnetty 21.6.2021 Kiinteistö Oy Kaapelitalon Tanssin talo – hankkeen investointeihin.

Lainan myöntämisen edellytykset

Lainoja myönnettäessä tulee huomioitavaksi nykyisin voimassa olevat kuntalain (410/2015) 129 §:n säännökset, joiden mukaan kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Lisäksi kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla. Käytännössä jokaiseen kaupungin ulkopuoliselle yhteisölle myöntämään lainaan tulee saada reaalivakuus ja myös lainanhakijan lainanhoitokyvyn pitää olla todennettavissa.

Rahaston käyttäminen lainojen myöntämiseen ei nykyolosuhteissa ole itseisarvoista; lainoja olisi mahdollista myöntää urheiluseurojen ja muiden toimijoiden hankkeisiin yhtä lailla tähän tarkoitukseen varattavista talousarviomäärärahoista. Keskeistä lainojen myöntämisen kannalta on, että lainanmyöntöedellytykset täyttyvät (hankesuunnitelman sisältö, muu tarvittava rahoitus, lainojen takaisinmaksukyky ja käytettävissä olevat vakuudet).

Luottoriskin rajaamiseksi Uuv-rahastosta rahoitettavissa ulkopuolisissa hankkeissa edellytetään muuta kuin kaupungilta tulevaa rahoitusta aina vähintään 60 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Kulttuuritoimijoiden, kuten muidenkin ulkopuolisen toimijoiden, hankkeiden rahoittamisen haasteena on vakuuskysymysten lisäksi usein ollut oman pääoman ja muun rahoituksen riittämättömyys.

Rahaston kirjanpidon osalta tulee noudattaa kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamaa yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän eriytetyn liiketoiminnan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä. Rahastojen kirjanpito tulee olla eriytetty kaupungin kirjanpidosta ja niistä laaditaan erillinen tilinpäätös. Eriytetyn kirjanpidollisen rahaston perustamista ja ylläpitämistä sellaiseen käyttötarkoitukseen, jossa myönnettävien lainojen määrä jää vähäiseksi, ei voida pitää tarkoituksenmukaisena tilanteessa, jossa vastaavat lainamäärärahat on teknisesti mahdollista osoittaa myös talousarviomäärärahoista. Sillä, myönnetäänkö laina rahastosta vai vastaavin ehdoin talousarviovaroista, ei hankkeen toteuttamisen kannalta ole hakijalle käytännön merkitystä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan 26.10.2021 antaman lausunnon mukaan lautakunta näkee, että liikunnan ja urheilun kentällä saatuja oppeja rahastosta tai maavuokrien subventoinnista kannattaa hyödyntää myös kulttuurin rahoituspohjan uudistamisessa. Vaikka tuki ja lainoitus ovat tälläkin hetkellä mahdollisia, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että selkeiden toimintamallien kuvaaminen kannustaa nykyistä useampia ottamaan yhteyttä kaupunkiin ja rakentamaan Helsingistä kaupunkistrategian mukaisesti monimuotoisempaa kulttuurikaupunkia.

Lautakunta kannattaa sitä, että osana laajempaa rahoitus- ja tukimallien tarkastelua arvioidaan huolellisesti myös mahdollisuudet aloitteessa ehdotettuun kulttuurilaitosrahastoon.

Lopuksi

Kaupunginhallitus kehottaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialaa selvittämään lisää ehdotettua kulttuurilaitosrahastoa osana laajempaa rahoit-

tus- ja tukimallien tarkastelua. Ensi vaiheessa sitä tulisi käsitellä vuoden 2022 aikana osana kulttuurin ja tapahtumien koronan jälkeistä jälle-
leenrakentamisohjelmaa.

Samalla kaupunginhallitus katsoo tärkeäksi, että kulttuurin ja vapaa-
ajan toimiala selvittää lainan myöntöedellytysten täyttävien kulttuuri- ja
nuorisotoimijoiden hankkeiden laajuutta ja määriä sekä kehittää asiaan
liittyvien muiden toimintamallien kuvaamista yhteistyössä kaupungin-
kanslian kanssa.

Sellaisiin kulttuuritoimijoiden hankkeisiin, joissa kaupungin lainanmyön-
töedellytykset täyttyvät, ts. lainan myöntäminen ei sisällä merkittävää
taloudellista riskiä ja kaupungin edut on mahdollista turvata riittävän
kattavilla vakuuksilla, hankkeen lainoittamista varten on mahdollista va-
rata erillinen talousarvion määräraha ja lainan myöntämisessä noudattaa
vastaavia periaatteita kuin urheilu- ja ulkoilulaitosrahastosta ulkoisille
toimijoille myönnettävien lainojen kohdalla.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus
esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoit-
tanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Pipsa Kotamäki, rahoitussihteeri, puhelin: 31036125
pipsa.kotamaki(a)hel.fi
Tuomo Mäkinen, rahoituspäällikkö, puhelin: 31036321
tuomo.makinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 22.11.2021 § 876

HEL 2021-002234 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Hannu Oskalan aloitteen lop-
puun käsitellyksi.

Käsittely

08.12.2021

22.11.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen:

Esityksen ”Lopuksi”- kappale muutetaan seuraavanlaiseksi:

”Kaupunginhallitus kehottaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialaa selvittämään lisää ehdotettua kulttuurilaitosrahastoa osana laajempaa rahoitus- ja tukimallien tarkastelua. Ensi vaiheessa sitä tulisi käsitellä vuoden 2022 aikana osana kulttuurin ja tapahtumien koronan jälkeistä jälle rakentamishjelmaa.

Samalla kaupunginhallitus katsoo tärkeäksi, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala selvittää lainan myöntöedellytysten täyttävien kulttuuri- ja nuorisotoimijoiden hankkeiden laajuutta ja määriä sekä kehittää asiaan liittyvien muiden toimintamallien kuvaamista yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa.

Sellaisiin kulttuuritoimijoiden hankkeisiin, joissa kaupungin lainanmyöntöedellytykset täyttyvät, ts. lainan myöntäminen ei sisällä merkittävää taloudellista riskiä ja kaupungin edut on mahdollista turvata riittävän kattavilla vakuuksilla, hankkeen lainoittamista varten on mahdollista varata erillinen talousarviomääräraha ja lainan myöntämisessä noudattaa vastaavia periaatteita kuin urheilu- ja ulkoilulaitosrahastosta ulkoisille toimijoille myönnettävien lainojen kohdalla.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.”

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Tuomas Rantasen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

15.11.2021 Pöydälle

04.10.2021 Palautettiin

27.09.2021 Pöydälle

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Pipsa Kotamäki, rahoitussihteeri, puhelin: 31036125
pipsa.kotamaki(a)hel.fi

Tuomo Mäkinen, rahoituspäällikkö, puhelin: 31036321
tuomo.makinen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 26.10.2021 § 167

HEL 2021-002234 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki selvittää mahdollisuuksia tukea taide- ja kulttuurikentän rakennus- ja peruskorjaushankkeita nykyistä monipuolisemmin. Lautakunta katsoo, että luomalla kulttuuritoimijoille mahdollisuuksia taseensa vahvistamiseen, voidaan myös edesauttaa taiteen ja kulttuurin vapautta ja toimijoiden nykyistä laajempaa rahoitus pohjaa epävarmassa rahoitusympäristössä. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa sitä, että osana laajempaa rahoitus- ja tukimallien tarkastelua arvioidaan huolellisesti myös mahdollisuudet aloitteessa ehdotettuun kulttuurilaitosrahastoon kulttuuritoimijoiden rakennus- ja peruskorjaushankkeisiin.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa, että uudenlaisten rahoitus- ja tukimallien mahdollisuuksia selvitetään vuoden 2022 aikana osana kulttuurin ja tapahtumien koronan jälkeistä jälleenrakentamishjelmaa. Kaupunkistrategiassa koronapalautumisen kokonaisuuden tavoitteeksi asetetaan kulttuuri- ja tapahtuma-alan rakenteiden vahvistaminen, jotta alan toimintamahdollisuudet ovat aiempaa paremmat ja kestävämmät.

Globaalissa kaupunkikehityksessä taide, kulttuuri ja tapahtumat luovat kehittyville alueille vetovoimaa ja turvallisuutta. Taiteen ja kulttuurin tekijät ovat usein muokkaamassa ja parantamassa alueiden mainetta ja houkuttelevuutta, mutta joutuvat lopulta usein ahtaalle alan käytössä olevien tilojen ja rakennusten väistyessä uudisrakentamisen myötä ja vuokratason noustessa.

Taiteen, kulttuurin ja tapahtumien tekemisen, esittämisen ja kokemisen tilojen saatavuuden parantaminen on kasvavassa ja tiivistyvässä Helsingissä tunnistettu kehityskohteeksi. Kaupunkistrategiassa tavoitteeksi on asetettu tilojen käytön helpottaminen ja säätelyn keventäminen tapahtumiin ja kulttuuritoimintaan. Helsingin kaupungin omien tilojen tehokasta käyttöä tavoitellaan myös kaupungin toimitilastrategialla.

Kulttuurin kentälle on aina kuulunut olennaisesti myös yksityiset ja yleishyödylliset toimijat ja tukijat omine tiloineen. Näiden toimijoiden tarve ja rooli nykyisessä rahoitusympäristössä tulee entisestään voimistumaan. Helsingin kaupungin on tärkeä luoda rahoitusmekanismeja, joilla kaupunki yhdessä muiden toimijoiden kanssa varmistaa, että tai-

teen ja kulttuurin tilatarpeet ovat suhteessa kaupunkilaisten ja alan ammattilaisten tarpeisiin.

Aloitteessa viitataan Helsingin urheilu- ja ulkoilulaitosrahastoon, jonka kautta tarjotulla lainarahoituksella kaupunki tukee urheilu- ja liikunta-toimijoiden liikuntapaikkarakentamista. Rahasto on perustettu kaupunginvaltuuston päätöksellä 1.11.1972, 632 §. Urheilu- ja ulkoilurahastolla on ollut merkittävä rooli kaupunkikonsernin toimijoille, säätiöille, yhteisöille ja yksityisille tahoille urheilun ja liikunnan olosuhteiden uudis- ja perusparannushankkeissa. Rahaston turvin on voitu luoda olosuhteita muun muassa niille liikuntamuodoille ja -lajeille, joiden olosuhteisiin kaupunki ei ole pystynyt investoimaan lainkaan tai vastaamaan nopeasti kasvavaan kysyntään. Rahaston avulla on myös voitu lisätä yhdenvertaisuutta eri alueiden välillä, kun lainaa on myönnetty toimijoille, jotka ovat luoneet saavutettavia olosuhteita eri kaupunginosiin. Tästä hyvänä esimerkkinä on kattava jalkapallon tekonurmiverkosto, joka ei olisi todennäköisesti toteutunut nykyisellä laajuudellaan ilman kaupungin myöntämiä rahastolainoja. Toimijoiden taseaseman parantuminen on myös vahvistanut niiden neuvotteluasemaa vapailla lainamarkkinoilla.

Kulttuuri- ja vapaa-ajalautakunta näkee, että liikunnan ja urheilun kentällä saatuja oppeja rahastosta tai maavuokrien subventoinnista kannattaa hyödyntää myös kulttuurin rahoituspohjan uudistamisessa. Kulttuurin tuotanto- ja rahoitusmallit ovat jatkuvassa muutoksessa. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan valmistelussa on tunnistettu useita hankkeita, joiden osalta kaupungin on perusteltua miettiä tapoja tukea ja edistää hankkeita. Vaikka tuki ja lainoitus ovat jo tälläkin hetkellä mahdollisia, kulttuuri- ja vapaa-ajalautakunta katsoo, että selkeiden toimintamallien kuvaaminen kannustaa nykyistä useampia ottamaan yhteyttä kaupunkiin ja rakentamaan Helsingistä kaupunkistrategian mukaisesti monimuotoisempaa kulttuurikaupunkia, koska kulttuuritoimijoiden taholla on myös tunnistettavissa vastaavanlaisia potentiaalisia lainoitettavia toimijoita tai yhteenliittymien hankkeita.

Kulttuuri- ja vapaa-ajalautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti tässä kokouksessa.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Mari Männistö, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 26157
mari.mannisto(a)hel.fi